

پیش‌بینی الگوهای شخصیت خوشه‌ی «ب» بر اساس هیجان‌خواهی و سیستم‌های مغزی-رفتاری

مجید محمود علیلو^۱، تورج هاشمی^۲، ستاره جانی^۳
و اصغر پوراسمعی^۴

شخصیت را می‌توان نمایه‌ی خاص الگوهای نسبتاً ثابت پاسخ رفتاری آشکار در زندگی عادی تعریف کرد. سه خوشه‌ی کلی از اختلال‌های شخصیت بر اساس ویژگی‌های مشترک یا بارز این اختلال‌های معرفی شده است. ویژگی اختلال‌های خوشه‌ی «ب» رفتارهای نمایشی، هیجانی یا نامنظم است. هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی الگوهای شخصیت خوشه‌ی «ب» بر اساس هیجان‌خواهی و سیستم‌های مغزی-رفتاری بود. بدین منظور، طی یک مطالعه‌ی توصیفی-همبستگی، ۳۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تبریز به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و از نظر اختلال‌های شخصیت هیجان‌خواهی و فعال‌سازی رفتاری مورد آزمون قرار گرفتند. تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که هیجان‌خواهی، پیش‌بینی‌کننده‌ی مثبت و معنادار شخصیت خودشیفته و نمایشی است. سیستم‌های مغزی-رفتاری، پیش‌بینی‌کننده‌ی مثبت و معنادار شخصیت مرزی و پیش‌بینی‌کننده‌ی منفی و معنادار شخصیت خودشیفته است. همچنین، تحلیل نتایج نشان داد که سیستم فعال‌سازی رفتاری می‌تواند همه الگوهای شخصیت خوشه «ب» را پیش‌بینی کند. بنابراین به نظر می‌رسد هیجان‌خواهی و سیستم‌های مغزی-رفتاری با الگوهای شخصیت خوشه «ب» رابطه دارند و می‌توانند الگوهای شخصیت خوشه «ب» را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: هیجان‌خواهی، سیستم‌های مغزی-رفتاری، اختلال شخصیت

مقدمه

سه خوشه‌ی کلی از اختلال‌هایی شخصیت، بر اساس ویژگی‌های مشترک یا بارز این اختلال‌های معرفی شده است. ویژگی خوشه‌ی «آ»، ایده‌ها و رفتارهای عجیب و نامتعارف، و ویژگی اختلال‌هایی

۱. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۲. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۳. دپارتمان روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد پارس آباد مغان، ایران. نویسنده مسوول jani_s11@yahoo.com

۴. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

خوشه ی «ب»، رفتارهای نمایشی، هیجانی یا نامنظم و ویژگی اختلالهایی خوشه ی «پ» گرایشات رفتاری پر اضطراب یا ترس آور است. در خوشه ی «ب» چهار اختلال وجود دارد که این اختلالها تحت عنوان اختلال شخصیت ضد اجتماعی، نمایشی، خودشیفته و مرزی مشخص می شود. اختلال شخصیت ضد اجتماعی، با رفتار ضد اجتماعی، فریب کاری، رفتار تکانشی، تحریک پذیری پر خاشگری و فقدان احساس پشیمانی مشخص می شود (سادوک و سادوک، ۲۰۰۷). اختلال شخصیت خود شیفته، با الگوی فراگیر بزرگ منشی، نیاز به تحسین، فقدان همدلی و رشک شدید و اختلال شخصیت نمایشی، با ویژگیهای خود مهیج سازی فراگیر، هیجانهای افراطی و توجه طلبی (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۰۴) و اختلال شخصیت مرزی با بی ثباتی عاطفی، خود پنداره و روابط بین فردی ضعیف و نیز تکانشوری، مشخص می شود (نستادت، ۱۹۹۰).

چند دهه ی اخیر، گستره ی روان شناسی شخصیت، شاهد تلاش نظریه پردازانی بوده است که در پی تبیین تفاوت های فردی از طریق متغیرهایی با مبنای زیست شناختی بوده اند. از جمله ی این نظریات، نظریه ی شخصیت جفری گری و نظریه ی هیجان خواهی زاگرمین است. سه سیستم عصبی مطرح شده توسط گری عبارتند از: سیستم فعال ساز رفتاری^۱ که عاطفه ی مثبت، مربوط به آن است، سیستم بازداری رفتاری^۲ که اضطراب را راه اندازی می کند و سیستم رفتاری جنگ و گریز^۳ که خشم، ترس و عصبانیت را تولید می کند. به نظر گری، فعالیت این سه سیستم، زمینه ساز تفاوت های شخصیت افراد است و هر کدام واکنشهای هیجانی و شیوه های رویارویی متفاوتی را بر می انگیزد (گری، ۱۹۹۴). تا کنون چندین مطالعه ارتباط سیستم فعال ساز رفتاری با اختلالهای شخصیت خوشه «ب» را نشان داده است (تیلور، ریوز، جیمز و بوادیلا، ۲۰۰۶؛ کارور و وایت، ۱۹۹۴؛ هارمون جونز، ۲۰۰۳؛ گوای، ۱۹۹۳؛ پاستور، راس، سگارا، مونتاز، پوی و مولتو، ۲۰۰۷؛ کلایز و ورتومن، اسمیتز و بیجتیر، ۲۰۰۹). برخی از تحقیقات نیز نشان داده است که سیستم بازداری رفتاری با اختلال شخصیت ضد اجتماعی و خودشیفته ارتباط معکوس و با اختلال شخصیت مرزی ارتباطی مستقیم دارد (پاستور و همکاران، ۲۰۰۷). مطالعه ی کلایز و همکاران (۲۰۰۹) نیز موید وجود ارتباط مستقیم بین اختلال شخصیت مرزی با سیستم بازداری رفتاری است. به نظر زاگرمین، هیجان خواهی^۴، جستجوی هیجان و تجربه ی متنوع، تازه، پیچیده و میل

1. Behavioral Activation System (BAS)
2. Behavioral Inhibition System (BIS)

3. Fight and Flight system (FFS)
4. sensation seeking

پرداختن به خطرهای بدنی، اجتماعی و مالی به خاطر خود این تجربه‌هاست (زاگرم، جویرمن، کرافت و کولمن، ۱۹۹۹). اختلالهای شخصیت خوشه ی «ب» با تکانشوری^۱ و بی نظمی مشخص می‌شود (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۰۴) که در کنار مفهوم تکانشوری، مفاهیمی مانند مخاطره‌جویی^۲ و هیجان‌خواهی نیز مطرح است (زاگرم، کولمن، جویرمن، تتا و کرافت، ۱۹۹۳). هیجان‌خواهی با اختلالهای شخصیت ضداجتماعی (بال، کارول و رونساولیل، ۱۹۹۴؛ مونوز، ناواس و گرانا، ۲۰۰۵؛ آگان، چارلزورث، ریچاردسون، بلایر و مک‌موران، ۲۰۰۱) و خودشیفته (آگان و همکاران، ۲۰۰۱) رابطه دارد.

مطالعه ی آلوجا، کواس، گارسیا و گارسیا (۲۰۰۷) نیز نشان داد که هیجان‌خواهی تکانشی^۳ (شامل زیر مقیاس‌های هیجان‌خواهی و تکانشوری) با اختلالهای شخصیت ضداجتماعی، مرزی و خودشیفته رابطه دارد. هوانگ، هی، چان، یو، چان و همکاران (۲۰۱۱) نیز گزارش کرده‌اند که هیجان‌خواهی تکانشی با اختلالهای ضداجتماعی، نمایشی و مرزی رابطه دارد. ریست، هایر، دمیت و چیکزدمیت (۱۹۹۰) نیز در مطالعه ی خود ارتباط هیجان‌خواهی تکانشی با اختلال شخصیت مرزی را گزارش کرده‌اند. چند مطالعه نیز عدم ارتباط هیجان‌خواهی با رفتارهای ضداجتماعی (جفرسون و جانسون، ۱۹۹۱) و هیجان‌خواهی با اختلال شخصیت نمایشی و مرزی (آگان و همکاران، ۲۰۰۱) را نشان داده‌است. اختلالهای شخصیت، زمینه ساز اصلی بسیاری از مشکلات پزشکی و روانپزشکی است (سادوک و سادوک، ۲۰۰۷).

دستیابی به زمینه‌های زیستی-عصبی الگوهای شخصیت، می‌تواند کمک شایانی در تشخیص الگوهای بالینی شخصیت و اختلالهای شخصیت افراد داشته باشد و در بسیاری از موارد موجب روشن شدن علل، چگونگی گسترش و تجلیات آنها می‌شود (کهاجیا، ۲۰۰۲). با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی الگوهای شخصیت خوشه «ب» براساس هیجان‌خواهی و سیستم‌های مغزی-رفتاری در بین دانشجویان دانشگاه تبریز انجام شد.

روش

پژوهش حاضر، از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی بود و جامعه ی آماری آن شامل دانشجویان دانشگاه تبریز در سال ۱۳۹۰ (بالغ بر ۱۵۰۰۰ نفر) بود که از این جامعه، ۳۵۰ نفر بر اساس جدول

1. impulsivity

2. venturesomeness

3. Impulsive-Unsocialized Sensation Seeking (ImpSS)

حجم نمونه ی مورگان (۱۹۷۰) و به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. بعد از توضیح اهداف پژوهشی و جلب همکاری شرکت‌کنندگان، از آنها خواسته شد به پرسشنامه‌های بالینی چند محوری میلون^۱ -۳، مقیاس هیجان‌خواهی زاگرم- فرم پنج^۲ و مقیاس سیستم فعال‌ساز - بازداری رفتاری^۳ پاسخ دهند. سپس با حذف پرسشنامه‌های ناقص داده‌های ۲۹۷ پرسشنامه تحلیل شد.

پرسشنامه ی بالینی چند محوری میلون -۳، توسط میلون و در سال ۱۹۹۴ ساخته شده است و دارای ۱۷۵ سوال است (میلون و دیویس، ۱۹۹۷). توان تشخیص کلی این پرسشنامه از ۰/۸۸ تا ۰/۹۹ گزارش شده است. پایایی مقیاس‌ها در مطالعه ی هنجاریابی آزمون با فاصله پنج تا ۱۴ روز، از دامنه ی ۸۲٪ (بدنمایی) تا ۹۶٪ (شبه جسمی) با متوسط ۰/۹۰ برای تمام مقیاس‌ها گزارش شده است. هرگاه نمره ی فرد، بزرگتر از ۸۴ باشد، بیمار تمام ویژگی‌های معرف آن اختلال را دارد (شریفی و کرمی، ۲۰۰۶).

مقیاس هیجان‌خواهی زاگرم- فرم پنج، توسط زاگرم در سال ۱۹۷۸ تهیه شده است و شامل ۴۰ ماده است. بالاترین نمره ۴۰ و پایین‌ترین نمره، صفر است. نمره ی بالاتر از ۲۰، نشان دهنده ی هیجان‌خواهی بالا است. این مقیاس، دارای چهار عامل هیجان و ماجراجویی، جستجوی تجربه بازداری زدایی و حساسیت نسبت به ملامت است. در پژوهش (سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی، ۲۰۱۰) آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۷۴ و برای عامل‌ها به ترتیب ۰/۵۳، ۰/۶۱، ۰/۶۲ و ۰/۶۷ به دست آمده است.

مقیاس سیستم فعال‌ساز - بازداری رفتاری، توسط کارور و وایت تهیه شده است و شامل ۲۴ آیتم است. این مقیاس، شامل زیر مقیاس‌های پاسخدهی به پاداش، سایق و جستجوی سرگرمی است. کارور و وایت (۱۹۹۴) ثبات درونی مقیاس را، ۰/۷۴ و ثبات درونی زیر مقیاس‌های سیستم فعال‌ساز رفتاری را به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۶ و ۰/۶۶ گزارش کرده‌اند.

در پژوهش حاضر، هیجان‌خواهی و سیستم‌های مغزی- رفتاری، متغیرهای پیش بین و نمرات الگوهای شخصیت‌خوشه «ب»، به عنوان متغیرهای ملاک در نظر گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون پیرسون و رگرسیون چندگانه گام به گام استفاده شد و داده‌ها به وسیله نوزدهمین

1. Millon's clinical multi-axial inventory (MCMI-III) 3. BIS/BAS scales
2. Sensation Seeking Scale (SSS) 5

ویرایش نرم افزار SPSS تحلیل شد.

یافته‌ها

جدول ۱ میانگین، انحراف معیار و فراوانی متغیرهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۱: آماره ی توصیفی متغیرهای پیش‌بین و ملاک

متغیرها	تعداد	M	sd
هیجان خواهی	۲۹۷	۱۹/۱۴	۶/۵۸
سیستم بازداری رفتاری	۲۹۷	۲۰/۴۴	۳/۱۵
سیستم فعال سازی رفتاری	۲۹۷	۴۱/۴۷	۴/۵۶
ضد اجتماعی	۲۹۷	۳۷/۲۱	۱۸/۴۶
مرزی	۲۹۷	۴۲/۹۵	۱۷/۷۶
نمایشی	۲۹۷	۵۲/۹۵	۲۲/۵۲
خود شیفته	۲۹۷	۵۱/۰۲	۲۲/۴۵

برای تعیین رابطه ی الگوهای شخصیت خوشه «ب» با هیجان خواهی و سیستم‌های مغزی- رفتاری از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. خلاصه ی این ضرایب در جدول ۲ درج شده است.

جدول ۲: میزان همبستگی هیجان خواهی و سیستم‌های مغزی- رفتاری با الگوهای

شخصیت خوشه «ب»

متغیرها	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	(۶)	(۷)
(۱) هیجان	۱						
(۲) بازداری	-.۰۲۰ **	۱					
(۳) فعال	.۰۱۷ **	.۰۲۴ **	۱				
(۴) ضد اجتماعی	.۰۰۶	.۰۰۱	.۰۱۷ **	۱			
(۵) مرزی	-.۰۰۳	.۰۳۷ **	.۰۲۸ **	.۰۴۰	۱		
(۶) نمایشی	.۰۲۴ **	-.۰۰۶	.۰۳۱ **	.۰۲۹	.۰۲۶ **	۱	
(۷) خود شیفته	.۰۲۲ **	-.۰۳۷ **	.۰۰۹	.۰۰۹	-.۰۱۷ **	.۰۲۲ **	۱

$P^* < .05$

$P^{**} < .01$

برای تحلیل بیشتر داده‌ها و جهت تعیین سهم هیجان خواهی و سیستم‌های مغزی- رفتاری در

پیش‌بینی هریک از الگوهای شخصیت خوشه «ب» از تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد که نتایج آن از جدول ۳ تا ۶ ارایه شده است.

جدول ۳: خلاصه ی تحلیل رگرسیون چندگانه ی الگوی ضد اجتماعی بر اساس سیستمهای مغزی- رفتاری و هیجان خواهی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	ΔR ²	SEE	AR ²	Beta	p
گام ۱	۰/۱۷	۰/۰۳۱	۰/۰۳۰	۱۸/۲۱	۰/۰۳۱	۰/۱۷	۰/۰۰۲

گام ۱- متغیر پیش بین: سیستم فعال سازی رفتاری

همانطور که جدول ۳ نشان می‌دهد، سیستم فعال‌ساز رفتاری، ۳ درصد از واریانس شخصیت ضداجتماعی را بطور معنادار تبیین می‌کند. دو متغیر دیگر چون قادر به تبیین متغیر ملاک نبودند، از معادله حذف شدند.

جدول ۴: خلاصه ی تحلیل رگرسیون چندگانه ی الگوی مرزی بر اساس سیستمهای مغزی- رفتاری و هیجان خواهی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	ΔR ²	SEE	AR ²	Beta	p
گام ۱	۰/۳۷	۰/۱۳۷	۰/۱۳۴	۱۶/۵۳	۰/۱۳۷	۰/۳۷	۰/۰۰۰۱
گام ۲	۰/۴۲	۰/۱۷۸	۰/۱۷۲	۱۶/۱۶	۰/۰۴۱	۰/۲۱	۰/۰۰۰۱

گام ۱- متغیر پیش بین: سیستم بازداری رفتاری

گام ۲- متغیر پیش بین: سیستم بازداری رفتاری، سیستم فعال سازی رفتاری

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه ی الگوی شخصیت نمایشی بر اساس سیستمهای مغزی- رفتاری و هیجان خواهی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	ΔR ²	SEE	AR ²	Beta	p
گام ۱	۰/۳۱	۰/۰۹۴	۰/۰۹۱	۲۱/۴۷	۰/۰۹۴	۰/۳۱	۰/۰۰۰۱
گام ۲	۰/۳۶	۰/۱۲۹	۰/۱۲۳	۲۱/۰۹	۰/۰۳۵	۰/۱۹	۰/۰۰۱

گام ۱- متغیر پیش بین: سیستم فعال سازی رفتاری

گام ۲- متغیر پیش بین: سیستم فعال سازی رفتاری، هیجان خواهی

جدول ۴، نشان می‌دهد که سیستم های بازداری و فعال ساز رفتاری، الگوی شخصت مرزی را به طور معناداری پیش بینی می‌کنند که سهم هریک از این سیستم ها در تبیین واریانس الگوی مرزی به ترتیب ۱۳ و ۴ درصد است و هیجان خواهی، نقشی در تبیین این الگوی شخصیتی

نداشت. جدول ۵، نشان می دهد که سیستم فعال ساز رفتاری و هیجان خواهی، الگوی شخصیت نمایشی را بطور معناداری پیش بینی می کنند که سهم هریک از این سیستم ها در تبیین واریانس شخصیت نمایشی به ترتیب ۹ و ۳ درصد است و سیستم بازداری رفتاری، نقشی در تبیین این الگوی شخصیت نداشت. جدول ۶ نیز نشان می دهد که سیستم های بازداری رفتاری، فعال ساز رفتاری و هیجان خواهی، الگوی شخصیت خودشیفته را بطور معناداری پیش بینی می کنند و سهم هریک از این متغیرها در تبیین واریانس شخصیت خودشیفته به ترتیب ۱۴، ۳ و ۱ درصد است.

جدول ۶: خلاصه ی تحلیل رگرسیون چندگانه ی الگوی شخصیت خود شیفته بر اساس سیستمهای

مغزی- رفتاری و هیجان خواهی

p	Beta	AR ²	SEE	ΔR ²	R ²	R	متغیرهای پیش بین
۰/۰۰۱	-۰/۳۷	۰/۱۴۰	۲۰/۸۵	۰/۱۳۷	۰/۱۴۰	۰/۳۷	گام ۱
۰/۰۰۳	۰/۱۹	۰/۰۳۴	۲۰/۴۷	۰/۱۶۹	۰/۱۷۴	۰/۴۲	گام ۲
۰/۰۴۲	۰/۱۱	۰/۰۱۲	۲۰/۳۶	۰/۱۷۸	۰/۱۸۶	۰/۴۳	گام ۳

گام ۱. متغیر پیش بین: سیستم بازداری رفتاری

گام ۲. متغیر پیش بین: سیستم بازداری رفتاری، سیستم فعال سازی رفتاری

گام ۳. متغیر پیش بین: سیستم بازداری رفتاری، سیستم فعال سازی رفتاری، هیجان خواهی

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر، پیش بینی الگوهای شخصیت خوشه «ب» بر اساس هیجان خواهی و سیستم های مغزی- رفتاری در دانشجویان دانشگاه تبریز بود. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که بین هیجان خواهی و الگوهای شخصیت نمایشی و خودشیفته، رابطه ی مثبت وجود دارد. همچنین بین سیستم بازداری رفتاری و الگوی شخصیت مرزی، رابطه ی مثبت و بین سیستم بازداری رفتاری و الگوی شخصیت خودشیفته، رابطه ی منفی وجود دارد. در نهایت اینکه بین سیستم فعال ساز رفتاری و الگوی شخصیت ضداجتماعی، مرزی و نمایشی رابطه ی مثبت وجود دارد.

نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد، سیستم فعال ساز رفتاری می تواند همه الگوهای شخصیت خوشه ی «ب» را بطور مثبت و معنادار پیش بینی کند. این نتیجه با یافته های (تیلور و همکاران، ۲۰۰۶؛ کارور و وایت، ۱۹۹۴؛ هارمون جونز، ۲۰۰۳؛ گوی، ۱۹۹۳؛ پاستور و همکاران، ۲۰۰۷؛ کلایز و همکاران، ۲۰۰۹) همسویی دارد. در تبیین این یافته باید گفت که اختلالهای شخصیت خوشه ی «ب» با رفتارهای تکانشی مشخص می شود. این افراد، پاداش کمتر ولی آبی را به پاداش

بیشتر با تاخیر در آینده ترجیح می‌دهند (بورنووالوا، لجویز، پاترز، روزنتال و لینچ، ۲۰۰۵). تحقیقات نشان می‌دهد که افراد حساس به پاداش، تکانشی بوده و چون انتظار بالایی برای گرفتن پاداش دارند، فعالانه رفتارهایی را برای جستجوی پاداش انجام می‌دهند (کاویانی، ۲۰۰۲). حساس بودن سیستم فعال‌ساز رفتاری در این گروه با پایین بودن سطح کنترل تلاشگرانه نیز مرتبط است. علاوه بر آن، فقدان ترس در افراد دارای اختلال ضداجتماعی نیز باعث می‌شود که سیستم فعال‌ساز رفتاری حساس‌تری داشته باشند (اگان و همکاران، ۲۰۰۱). همچنین بالا بودن سطح فعال‌ساز رفتاری در اختلال نمایشی و ضداجتماعی، به دلیل برون‌گرایی^۱ و عدم بازداری در این اختلال‌های قابل انتظار است (پاستور و همکاران، ۲۰۰۷).

بخش دیگری از نتایج نشان داد که سیستم بازداری رفتاری نیز الگوی شخصیت مرزی را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند که این یافته با دیگر مطالعات همسویی دارد (پاستور و همکاران، ۲۰۰۷؛ کلایز و همکاران، ۲۰۰۹). بالا بودن سطوح هر دو سیستم مغزی- رفتاری در الگوی شخصیت مرزی به دلیل ویژگی اضطراب، سطوح بالای روان رنجورخویی، گرایش به برونی کردن^۲ و سرزنش خود در بیماران مرزی مورد انتظار است و غیرمعمول نیست (پاستور و همکاران، ۲۰۰۷). همچنین، نتایج بیانگر این است که سیستم بازداری رفتاری، اختلال شخصیت خودشیفته را به صورت منفی و معنادار پیش‌بینی می‌کند (پاستور و همکاران، ۲۰۰۷؛ تیلور و همکاران، ۲۰۰۶) و با توجه به رابطه‌ی منفی الگوی خودشیفته با اضطراب اجتماعی (امونز، ۱۹۸۴) قابل انتظار است. در نهایت اینکه هیجان خواهی، قادر است شخصیت نمایشی را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی کند که با مطالعه‌ی هوانگ و همکاران (۲۰۱۱) همسو و با مطالعه‌ی اگان و همکاران (۲۰۰۱) ناهمسو است. هیجان‌خواهی، قادر است شخصیت خودشیفته را نیز به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی کند (اگان و همکاران، ۲۰۰۱؛ آلوجا و همکاران، ۲۰۰۷). در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد دارای اختلال شخصیت خودشیفته و نمایشی با جمع‌گرایی بالا مشخص می‌شوند و این ویژگی با برون‌گرایی ارتباط دارد (آلوجا و همکاران، ۲۰۰۷). به نظر آیزنک، برون‌گرایان افرادی هیجان‌خواه هستند و چون سطح برانگیختگی مغزی پایین‌تری نسبت به درون‌گرایان دارند، به دلیل نیاز به انگیزتگی و تحرک، فعالانه آن را جستجو می‌کنند (آیزنک، ۱۹۹۷).

در پژوهش حاضر، برخلاف پژوهشهای قبلی الگوی شخصیت ضداجتماعی و مرزی با هیجان-خواهی رابطه ی معناداری نداشت. با توجه به اینکه افراد شرکت کننده در مطالعه ی حاضر، افراد غیربالینی بودند و به صورت زیرآستانه‌ای نشانه‌هایی از اختلالهای خوشه ی «ب» داشتند، احتمالاً وضعیت مبتلایان به اختلالهای شخصیت در زمینه ی هیجان‌خواهی، متفاوت از وضعیت آزمودنیهای مورد مطالعه ی ما باشد. با این حال میزان پایین همبستگی و پیش‌بینی‌ها، نشانگر این است که عوامل دیگری که در مطالعه ی حاضر مدنظر قرار نگرفته‌است، در این الگوها دخیل است.

بدین وسیله از مسوولین دانشگاه تبریز و دانشجویانی که در انجام این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

References

- Aluja, A., Cuevas, L., Garcia, L. F., & Garcia, O. (2007). Zuckerman's personality model predicts MCMI-III personality disorders. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1311-1322.
- American Psychiatric Association. (2004). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. (4th ed., TR). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Ball, S. A., Carroll, K. M., & Rounsaville, B. J. (1994). Sensation Seeking, substance abuse, and psychopathology in treatment seeking and community cocaine users. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62(5), 1053-1057.
- Bornovalova, M. A., Lejuez, C. W., Pauters, B. B., Rosenthal, M. Z., & Lynch T. R. (2005). Impulsivity as a common process a cross borderline personality and substance use disorders. *Clinical Psychology Review*, 25(6), 790-812.
- Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS scales. *Personality and Individual Differences*, 67(12), 319-333.
- Claes, L., Vertommen, S., Smits, D., & Bijttebier, P. (2009). Emotional reactivity and self-regulation in relation in to personality disorders. *Personality and Individual Differences*, 47(8), 948-953.
- Egan, V., Charlesworth, P., Richardson, C., Blair, M., & McMurrin, M. (2001). Sensational interests and sensation seeking in mentally disordered offenders. *Personality and Individual Differences*, 30(6), 995-1007.
- Emmons, R. A. (1984). Factor analysis and construct validity of the Narcissistic personality inventory. *Journal of Personality Assessment*, 48(3), 291-300.
- Eysenck, H. J. (1997). Personality and experimental psychology: The unification of psychology and the possibility of a paradigm. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1224-1235.
- Gray, J. A. (1994). Brain systems that mediate both emotion and cognition. *Journal of Cognition and Emotion*, 4(7), 269-288.
- Harmon-Jones, E. (2003). Anger and the behavioral approach system. *Personality and Individual Differences*, 35(5), 995-1005.
- Huang, J., He, W., Chen, W., Yu, W., Chen, W., Shen, M., & et al. (2011). The Zuckerman-kuhlman personality Questionnaire predicts functioning style of personality disorder: Atrial in healthy subjects and personality disorder patients. *psychiatry Research*, 186(2 & 3), 320-325.
- Jefferson, T. W., & Johnson, J. H. (1991). The relationship of hyperactivity and sensation seeking to delinquency subtypes. *criminal justice and behavior*, 18(2), 195-202.
- Kaviani, H. (2002). *Biological theories in personality*. 1st ed. Tehran: Sana. (Persian) .
- Kehagia, A. (2002). A case study of Personality disorder and creativity. Department of experimental psychology. University of Cambridge, Downing street, CB2 3 EB, UK. *Personality and Individual Differences*, 46(8), 800-808.

- Millon, T., & Davis, R. D. (1997). The MCMI-III: Present and future directions. *Journal of Personality Research, 68*(1), 69–88.
- Munoz, J., Navas, E., & Grana, J. (2005). Psychological risk and protective factors for antisocial behaviors in adolescents. *Actas Espanolas psiquiateria, 33*(6), 366-373.
- Nestadet, G. (1990). An Epidemiological study of Histrionic personality disorder. *psychology medican, 20*(2), 413-422.
- Pastor, M. C., Ross, S. R., Segarra, P., Montanes, S., Poy, R., & Molto, J. (2007). Behavioral inhibition and activation dimensions: Relationship to MMPI-2 indices of personality disorder. *Personality and Individual Differences, 42*(2), 235-245.
- Quay, H. C. (1993). The psychobiology of undersocialized aggressive conduct disorder: A theoretical perspective. *Development and psychopathology, 5*(1 & 2), 165-180.
- Reist, C., Haier, R. J., DeMet, E., & Chicz-DeMet, A. (1990). Platelet MA activity in personality disorders and normal controls. *Psychiatry Research, 33*(3), 221–227.
- Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2007). *Comprehensive text book of psychiatry*. 9th ed. New York: Williams & Wiklins.
- Sharifi, A., & Karami, A. (2006). *A guide for the Millon clinical multiaxial inventory III*. 1st ed. Tehran: Ravansanji. (Persian).
- Soltani, M., Fooladvand, K. H., & Fathi-Ashtiani, A. (2010). Relationship between identity and sensation- seeking with internet addiction. *Journal of Behavioral Sciences 4*(3), 191-197. (Persian).
- Taylor, J., Reeves, M., James, L., & Bobodilla, L. (2006). Disinhibitory trait profile and its relation to cluster B personality disorder features and substance use problems. *European Journal of personality, 20*(4), 271-285.
- Zuckerman, M., Joireman, J., Kraft, M., & Kuhlman, D. M. (1999). Where do motivational and emotional traits fit within three factor models of personality? *Personality and Individual Differences, 26*(3), 487-501.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D. M., Joireman, J., Teta, P., & Kraft, M. (1993). A comparison of the three structural models for personality: the big three, the big five and the alternative five. *Journal for personality and social psychology, 65*(4), 747-768.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D. M., Thornquist, M., & Kiers H. (1991). Five (or three) robust questionnaire scales factors of personality without culture. *Personality and Individual Differences, 1*(9), 929–940.

Journal of
Thought & Behavior in Clinical Psychology
Vol. 8 (No. 28), pp. 67-76, 2013

Prediction of Cluster-B Personality Models Based on Sensation-Seeking and Brain-Behavioral Systems

Mahmoud Alilou, Majid

Tabriz University, Tabriz, Iran

Jani, Setareh

Islamic Azad University, Pars Abad Moghan branch, Pars Abad
Moghan, Iran

Hashemi, Touraj

Tabriz University, Tabriz, Iran

Pour Esmaeeli, Asghar

Mohaghegh Ardebili University, Ardebil, Iran

Personality can be defined as relatively fixed models of explicit behavioral responses in regular life. Three clusters of personality disorder have been introduced based on common and explicit features. The features of type-B cluster disorders are regarded as dramatic, emotional or irregular behaviors. The research purpose is to predict cluster-B personality models based on sensation-seeking and brain-behavioral systems. Therefore, in a descriptive-correlational study, a sample of 350 university students was selected through convenience sampling and tested by personality disorders, sensation seeking and behavioral activation. Results of multivariate regression analysis indicated that, sensation-seeking was a significant and positive predictor of narcissistic personality. Results also indicated that behavioral activation system can predict all the personality models of cluster-B. Moreover, it seems that sensation-seeking and brain-behavioral systems are correlated to personality models and can predict the personality models of cluster B.

Keywords: Sensation Seeking, Brain-Behavioral Systems, Personality Disorder.

Electronic mail may be sent to: h.pordel2@yahoo.com